

Notitie 'No country is safe, until every country is safe'

De gevolgen van de uitbraak van Covid-19 wereldwijd zijn groot: op onze volksgezondheid, op onze economie, op ons dagelijks leven. De verwachting is dat opkomende en minder robuuste economieën in met name lage- en middeninkomens landen, met veelal fragiele zorgsystemen en weinig financiële reserves, op de korte én lange termijn nog harder zullen worden getroffen. Dit zet ook internationale verhoudingen en afzetmarkten onder druk.

Internationale gevolgen

Bestaande programma's, projecten en handelsrelaties vallen momenteel stil, juist op het moment dat deze landen versterking nodig hebben. Er is veel onzekerheid over de herstart van deze activiteiten: deze landen beschikken veelal niet over de (financiële) middelen om de impact van het virus te tackelen. En zullen de gevolgen nog lange tijd merken. Net als wij.

Deze crisis spreekt ons aan op onze solidariteit en moraliteit: het vermogen om niet enkel nationaal te investeren in het bestrijden van Covid-19 en ons niet achter de dijken terug te trekken. Maar ook onze verantwoordelijkheid te nemen voor landen die weinig tot geen voorzieningen hebben. Dat doen we voor elkaar, maar ook uit welbegrepen eigenbelang.

De internationale verbondenheid op het gebied van **1) onze gezondheid, 2) onze economie en 3) onze rechtsorde en veiligheid** maakt dat we nu moeten investeren in landen elders. Dit vanwege:

1. Onze gezondheid: nationale volksgezondheid is afhankelijk van mondiale gezondheid

Nederland is voor zijn nationale volksgezondheid afhankelijk van de gezondheidszorg in andere landen. In 2011 stelt het RIVM al dat Nederland 'bij uitstek afhankelijk is van wat zich in andere landen afspeelt en hoe de bestrijding van infectieziekten in die landen is geregeld'¹. Het instituut concludeerde: 'Omdat infectieziekten de potentie hebben wereldwijd toe te slaan is het terugdringen van infectieziekten elders van belang voor de situatie in Nederland'². In 2019 bestempelde het RIVM de toename van opkomende infectieziekten, waaronder zoönosen als de grootste bedreiging voor de volksgezondheid in Nederland³.

2. Onze economie: impact van 'staat van pandemie' op de economie

Niet alleen mensen worden getroffen door Covid-19. Ook de economie ligt op de intensive care. In Nederland kunnen steunmaatregelen oplopen tot 90 miljard euro. De impact van de pandemie op de Chinese economie (eerste kwartaal) bedraagt 60 miljard dollar. De VN-organisatie UNDP schat dat 50% banenverlies in Afrika zal leiden tot inkomensverlies van 220 miljard dollar⁴. Volgens de ILO zullen vijf tot 25 miljoen banen verloren gaan en zal dit zo'n 860 miljard dollar en 3,4 triljoen aan verloren inkomen kosten⁵.

¹ IOB-evaluatie (2011-2015 'voorkomen is beter dan genezen': Mensink (2007:91)

² RIVM: Mensink (2007): infectieziekten en veiligheid, toekomstige uitdagingen voor maatschappij en beleid

³ RIVM: dreigingen uit het buitenland voor de volksgezondheid in Nederland (briefrapport 2019-0106)

⁴ Statement by UNDP Administrator Achim Steiner on Covid-19 Global Humanitarian Response Plan

⁵ UN News: UN launches Covid-19 plan that could 'defeat the virus and build a better world'

3. Onze internationale rechtsorde en veiligheid: onzekerheid leidt tot toename migratie

Onzekerheid en uitzichtloosheid in het land van herkomst behoren tot de belangrijkste push-factoren voor migratie. De impact van Covid-19 op kwetsbare economieën en de politieke instabiliteit die dat kan veroorzaken, dragen het risico in zich van groeiende migratiestromen, vluchtelingenkampen en toenemende druk op het asielstelsel. Het verbeteren van de leefsituatie en de overlevingskansen ter plekke is essentieel om dit risico te verminderen.

Nu investeren om erger te voorkomen

“No country is safe, until every country is safe”. Voor het eerst heeft de hele wereld noodhulp nodig. De **mondiale uitbraak** vraagt om **mondiale solidariteit** en een **mondiale aanpak**, in aanvulling op de bestaande nationale aanpak. We're in it together. Het is zaak nu te investeren in een gezamenlijke internationale aanpak die Covid-19 een halt toeroept, omdat:

- Het virus de komende maanden in golven zal terugkomen uit landen met fragiele gezondheidssystemen, die intussen harder geraakt zullen worden;
- Zo'n golf in Europa opnieuw zal leiden tot economische stagnatie en schade, waarbij steunpakketten met extra miljarden noodzakelijk zullen zijn;
- Het virus hier én daar geen onderscheid maakt, maar mensen in vluchtelingenkampen, sloppenwijken en *mega cities* extra kwetsbaar zijn, en de sociaaleconomische effecten vooral vrouwen en kinderen treffen;
- De impact van Covid-19 op economieën in deze landen een negatief effect heeft op de wereldeconomie en op Nederland als handels-, export en distributieland.

Mondiale oplossing: 1% is een wereld van verschil

Nederland kan in EU en internationaal verband een bijdrage leveren aan een integrale Covid-19 aanpak. Het beschermen van onze economische belangen en het beperken van de ellende in andere landen gaan hier hand in hand met de waarden waar Nederland nationaal en internationaal voor staat.

Deze bijdrage zou **1%** van het totale bedrag zijn dat Nederland beschikbaar heeft om de Covid-19 pandemie te bestrijden: **€ 90 miljard**. Deze 900 miljoen euro is geormerkt voor de internationale bestrijding van Covid-19 en is eenmalig van aard. Hiermee investeert Nederland in lage- en middeninkomens landen in:

- het opleiden van medisch personeel
- het versterken van gezondheidssystemen, onder andere door te investeren in de WHO
- het beschikbaar stellen van medische noodzakelijke producten en Nederlandse en lokale (digitale) innovaties voor preventie, diagnose en behandelmethoden.
- het investeren in de versnelde ontwikkeling van een Covid-19 vaccin
- het verzekeren dat een toekomstig vaccin betaalbaar en iedereen daar toegang tot heeft

Door hiervoor ruimte te creëren kan Nederland nu zijn *fair share* bijdragen aan een gezamenlijke aanpak om Covid-19 een halt toe te roepen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van Nederlandse kennis, ervaring en innovatieve oplossingen. Nederland dient andere landen op te roepen om bij te dragen aan een mondiale gecoördineerde oplossing.

Zo zorgen we ervoor dat internationale solidariteit daadwerkelijk uitbetaalt.

Oliver van Loo

Adviseur internationale
organisaties

Peter van Uhm

Voormalig Commandant der
Strijdkrachten

Hans de Jong

President Philips Nederland

Ruard Ganzevoort

Decaan Vrije Universiteit

Jos van Gennip

Vrm. Voorzitter Vaste
Kamercommissie BZ (EK)

Kees Zevenbergen

CEO Cordaid

Kathleen Ferrier

Adviseur Internationale
Betrekkingen

Len de Jong

Voorzitter Task Force Health
Care en CEO Enraf-Nonius

Patricia Vermeulen

CEO Amref Flying Doctors

Awraham Soetendorp

Voorzitter Jacob Soetendorp
Institute

Edwin Huizing

CEO Hivos

Monique Dolfing-**Vogelenzang**

CEO PharmAccess